UUTISET

Kaksi ihmistä päättää, mitä suomalaiset syövät. Kauppaketjut tuntuvat olevan aika immuuneja MTK:n, WWF:n ja Kuluttajaliiton mielipiteille. **VALTIOSIHTEERI RISTO ARTJOKI**

EU:STA LYHYESTI

Alkuperämerkintöjen arvo 54 miljardia

EU-komission tutkimuksen mukaan elintarvikkeiden maantieteellisten alkuperämerkintöjen myynnin arvo on yhteensä 54 miljardia euroa.

Yli puolet alkuperäsuojaa nauttivien tuotteiden myynnistä on viinejä ja noin kolmannes elintarvikkeita.

60 prosenttia tuotteista myydään maassa, jossa ne on tuotettu. 20 prosenttia viedään muihin EU-maihin ja 20 prosenttia unionin ulkopuolisiin maihin.

”Alkuperämerkinnät ovat avain paikallisen lisäarvon ja työpaikkojen luomiseen maaseutualueilla”, maatalouskomissaari **Dacian Ciolos** muistuttaa.

Tutkimuksen mukaan alkuperäsuojattuja tuotteiden lisäarvo on markkinoilla 2,24-kertainen vastaaviin ilman maantieteellistä suojaa myytäviin tuotteisiin verrattuna.

Osuustoiminta kasvattaa tuottajan siivua

Osuustoiminta auttaa tuottajia saamaan suuremman osan ruokaketjussa syntyvästä lisäarvosta, käy ilmi EU-komission tuoreesta tutkimuksesta.

Selvityksen mukaan osuuskuntiin järjestäytyneillä viljelijöillä on enemmän neuvotteluvoimaa kauppaa ja teollisuutta vastaan. Usein neuvotteluvoima jää siitä huolimatta kuitenkin rajalliseksi.

Pyrkimykset neuvotteluaseman vahvistamiseen johtavat tutkimuksen mukaan todennäköisesti osuuskuntien fuusioihin. Selvityksen mukaan myös isot osuuskunnat pitäisi hyväksyä virallisiksi tuottajaorganisaatioiksi, jos alkutuottajien asemaa halutaan parantaa.

EU:n viljasadon ennakoidaan kasvavan

EU:n viljasadon ennustetaan kasvavan tänä vuonna vajaat 6 prosenttia viime vuoteen verrattuna.

EU-komission ennakoi tämän vuoden viljasadon yltävän 287,6 miljoonaan tonniin. Laskelmasta puuttuu kesällä EU:n jäseneksi liittyvän Kroatian sato, joka yltää ennusteen mukaan 3,5 miljoonaan tonniin.

Viljelyalan ennakoidaan kasvavan 0,2 prosenttia. Unionimaiden keskisadon arvioidaan olevan 5,1 tonnia hehtaarilta.

Syysviljojen kylvöolosuhteet ovat olleet useimmissa EU-maissa suotuisat. Ainoastaan Britanniassa on kärsitty runsaista sateista.

Kilpailusta talouskasvua

Pohjoismaiden kilpailuviranomaiset korostavat kilpailukyvyn merkitystä talouskasvun ja hyvinvoinnin turvaamisessa. Kilpailuviranomaiset kiinnittävät huomiota erityisesti innovaatioihin ja julkisten palvelujen tehokkuuden, saatavuuden ja laadun edistämiseen.

Uskottava ja tehokas kilpailuvalvonta edellyttää sitä, että kilpailuviranomaisilla on riittävä toimivalta ja keinot puuttua havaitsemiinsa rikkomuksiin. Tässä suhteessa on edelleen olemassa eroja Pohjoismaiden kesken sekä Pohjoismaiden ja Euroopan komission välillä.

EU:n komissiolla on valtuudet kieltää yrityskauppa ja määrätä itse sakot kilpailulain rikkomuksista. Kilpailuviranomaisten mukaan resurssien satsaaminen kilpailuviranomaisten toimintaan on yleisen edun kannalta perusteltua.

Viranomaiset muistuttavat myös, että nykyaikainen, toimivaan kilpailuun tähtäävä kilpailupolitiikka ja innovaatiopolitiikka täydentävät ja tukevat toisiaan.

Julkisista palveluista korostuu terveydenhoito, jonka osuus julkisista menoista on kaikissa Pohjoismaissa huomattava.

Vuonna 2011 käynnistetyn yhteishankkeen tavoitteena oli selvittää, miten kilpailupolitiikka ja kilpailuviranomaiset voivat osaltaan turvata Pohjoismaiden talouskasvua ja hyvinvointia ja mitä haasteita tähän liittyy.

MT

GEORGES GOBET/LEHTIKUVA

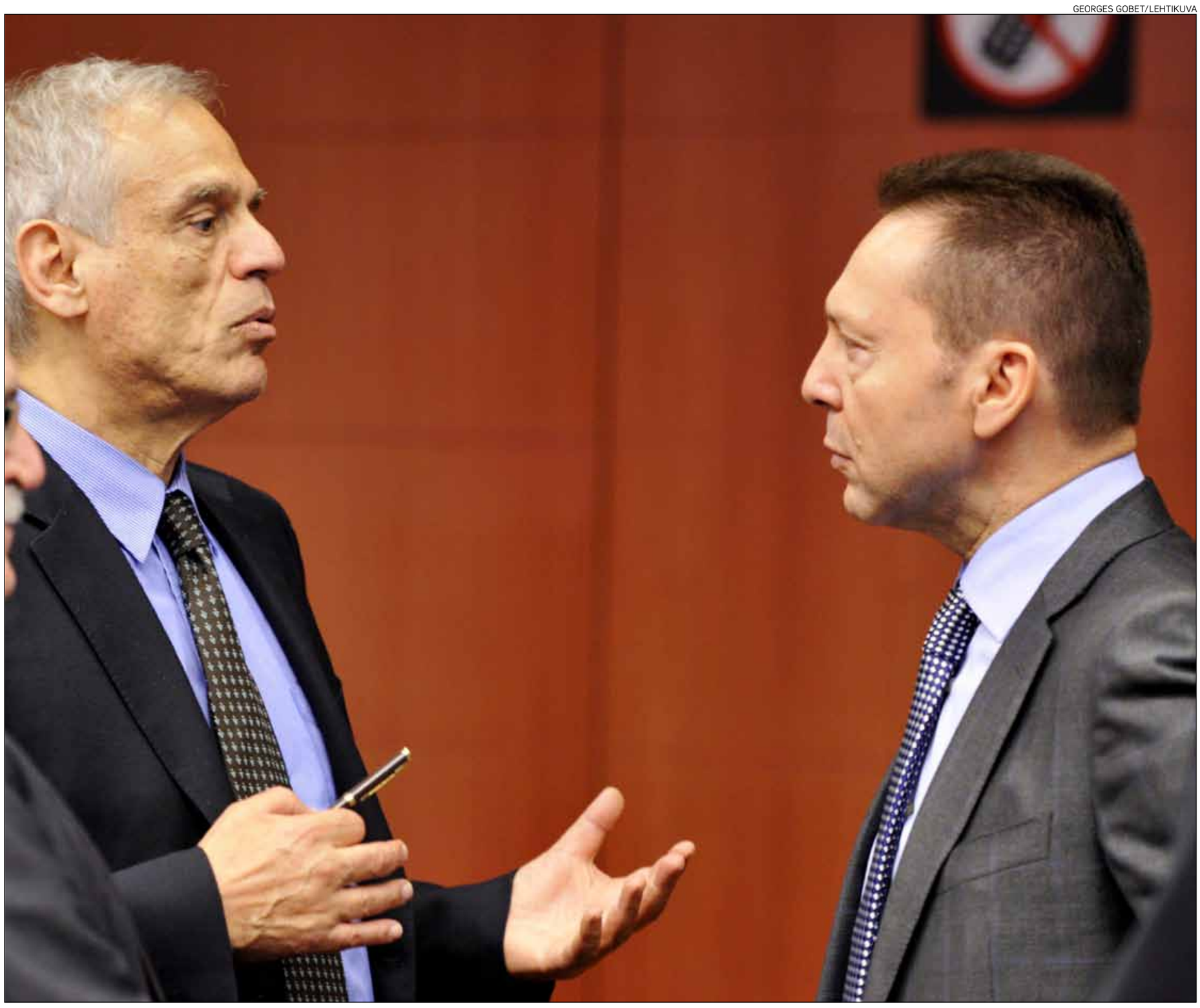

Kyproksen valtiovarainministerin Michalis Sarrisin (vas.) näkemykset maan taloustilanteesta kiinnostivat Kreikan valtiovarainministeriä Yannis Stournarasia euroryhmän tapaamisessa maanantaina. Sarris varoittaa maan menevän konkurssiin lähikuukausina, jos se ei saa tukea euromaiden kriisirahastosta. Sarrisin mukaan puheet yksityisten tallettajien saatavien leikkaamisesta ovat jo aiheuttaneet pääomapaon maan pankeissa.

Kyproksen tukipaketti odottaa selvityksiä rahanpesusta

EU-maat pääsivät sopuun pankkien pääomavaatimusten kiristämisestä. Uusi lainsäädäntö rajoittaa myös pankkiireiden bonuksia.

BRYSSEL (MT)

Maanantaina kokoontuneet euroalueen valtiovarainministerit eivät vieläkään päässeet sopuun Kyprokselle myönnettävästä apupaketista.

Euroryhmän puheenjohtaja **Jeroen Dijsselbloem** sanoi keskustelujen sujuneen hyvin myönteisessä hengessä.

Hän ei kuitenkaan kommentoinut millään lailla kysymyksiä tukijärjestelyn yksityiskohdista.

Valtiovarainministeri **Jutta Urpilaisen** (sd.) mukaan ministerit odottavat lisäselvityksiä Kyprokseen liitetyistä rahanpesuväitteistä.

Kypros on suostunut siihen, että riippumattoman taho selvittää rahanpesulainsäädännön toiminnan maassa. Epäilyjen mukaan maan pankeissa olisi varsinkin hämäräperäistä venäläistä rahaa.

Urpilaisen mukaan on kuitenkin selvää, että Kypros saa tukea muilta euromailta.

”Jos saadaan uutta merkityksellistä tietoa, se varmaan johtaa johonkin toimenpiteisiin. Mutta minusta on selvä asia, että Kyproksen taloustilanne on niin vakava, että he eivät tule selviytymään ilman muiden euromaiden tukea.”

Päätöstä vajaan 17 miljardin euron tukipaketista odotetaan myöhemmin maaliskuun aikana.

Britit jarruttavat bonuskattoa

EU:n maat pääsivät tiistaina periaatteelliseen sopuun pankkien myös pääomavaatimusten kiristämisestä. Jo vuosia valmisteltujen sääntöjen tarkoitus on vahvistaa pankkien kestokykyä uusia talouskriisejä vastaan.

Direktiivi asettaa rajat myös pankkiireille maksettaville bonuksille. Jatkossa pankinjohtajien bonuspalkkiot saavat olla korkeintaan yhtä suuret kuin heidän peruspalkkansa. Poikkeustapauksissa bonus voisi olla kaksi kertaa peruspalkan suuruinen.

”Pankinjohtajien palkkiokatto on finanssikriisin jälkeen oikea moraalinen viesti kansalaisille”, Urpilainen kehuu.

Muodollisesti ministerit eivät vielä hyväksyneet direktiiviä, koska britit vastustavat tiukasti pankkiirien bonusten rajoittamista. Lopullinen päätös tehdään kuitenkin määräenemmistöllä, eikä Britannia pysty sitä yksin estämään.

EU-parlamentti on antanut siunauksensa uusille säännöille jo aiemmin.

Latvia liittymässä euroon

Ministerit hyväksyivät myös niin sanotun two-pack-lakipaketin, joka antaa EU-komissiolle oikeuden kansallisten budjettien ennakkotarkastukseen ja talousvaikeuksissa olevien maiden entistä tiukempaan valvontaan. Latvian hallitus taas kertoi suunnitelmistaan ottaa euro käyttöön jo ensi vuoden alussa.

Talouskomissaari **Olli Rehnin** mielestä ne osoittavat, että yhteisvaluutta on selviämässä kriisistään.

”Pelot Kreikan euroerosta ovat hälvenneet. Nyt puhutaan sen sijaan euroalueen laajenemisesta syvenemisestä”, Rehn sanoo.

NIKLAS HOLMBERG

”Suomalainen ruoka nousee vielä”

Suomalainen ruoka nousee vielä. Kuluttajat ymmärtävät ennen pitkää antaa arvoa kotimaiselle ruualle ja se alkaa näkyä myös hinnassa.

Myös julkisissa hankinnoissa pitäisi ottaa lähiruoka ja kotimainen energia paremmin huomioon.

Tällaista tuumittiin maanantaina kokoomuksen Toivoajatuspajan järjestämässä Arvot lautasella -tilaisuudessa Helsingissä. Läsnä oli muun muassa puolueen maaseutuvaltuuskunnan jäseniä.

Maa- ja metsätalousministeri **Jari Koskinen** (kok.) kertoi Suomen ja myös isojen EU-maiden kiirehtineen kuluttajakomissaaria alkuperämerkintöjen saamisessa muuhunkin kuin naudanlihaan. Merkintäpakko näyttää silti tulevan voimaan vasta ensi vuonna.

”Mikään ei nytkään estä kertomasta enemmän kuin laki vaatii. Kaikkien toimijoiden pitää olla hereillä: mitä pidempiä tuotantoketjut ovat, sitä todennäköisemmin joukossa on myös heikko lenkki.”

Kauppa panostaa

Sastamalalainen **Timo Jaakkola** herätteli kuntapäättäjiä.

”Kun kaavoitatte, muistakaa, että mikään muu elintarvikeketjun osa ei investoi yhtä paljon kuin jakelu. Uusiin kiiltäviin tiloihin on hyvä houkutella asiakkaita, mutta joku sen maksaa.”

Koskinen sanoi, ettei ihan ymmärrä kaikkia kaupan esittämiä ”kauheuksia”, mitä uusi kilpailulaki saisi aikaan.

Myös kuluttajat voivat vaatia: valtiosihteeri **Risto Artjoki** esitti, että valtionhallinto voisi aloittaa omien päätöstensä toteuttamisen tarjoamalla lounasravintoloissaan vain saparon kanssa kasvanutta possua. Saparopossujen tuotanto-olot täyttävät suomalaiset vaatimukset.

Artjoen mielestä kansalaisjärjestöt ovat ruoka-asioissa yllättävän hiljaa, vaikka arvot näyttävät asettuneen ruokalautaselle vitamiinien ja rasvahappojen viereen.

> Mitä pidempiä tuotantoketjut ovat, sitä todennäköisemmin joukossa on myös heikko lenkki.

”Kaksi ihmistä päättää, mitä suomalaiset syövät. Kauppaketjut tuntuvat olevan aika immuuneja MTK:n, WWF:n ja Kuluttajaliiton mielipiteille.”

Tuotantotuki ei nouse

Koskisen mielestä päivänsä pilaa parhaiten vilkaisemalla MT:n markkinapalstaa: tuottajahinnat ovat muuta EU:ta alempana, vaikka kustannukset ovat korkeat.

Kokemäkeläinen **Hannu Heikola** tivasikin polttoaineveron palautusta kuljetuksissa. Ministeri ei ottanut kantaa tähän eikä kertonut muistakaan vaatimuksistaan hallituksen tulevaan kehysriiheen.

”Kestävä kotimainen raakaainetuotanto on kansakunnalle välttämättömyys”, hyvinkääläinen MTK:n kolmas puheenjohtaja **Markus Eerola** muistutti.

EU:n maatalousuudistuksen lopputulos näyttää europarlamentaarikko **Petri Sarvamaan** (kok.) mukaan siltä, että tuotantoon sidotuissa tuissa jäädään sosialistien vaatimuksesta 10 prosenttiin. Maatalousvaliokunta esitti nostoa 15 prosenttiin.

Risto Rantala Akaalta peräsi lähiruuan edistämistä ja **Tomi Toivanen** Siilinjärveltä katsoi, että sota punaista lihaa vastaan pitäisi lopettaa.

Sarvamaa ennusti, että laaturuuan hinta nousee vielä, mutta se edellyttää kuluttajien jatkuvaa hereillä oloa.

Kuluttajien uuteen arvokirjoon kuuluvat Artjoen mukaan extreme-kuluttajat, jotka ottavat tietoisen riskin etsiessään esimerkiksi raakamaitoa.

”Myös ostereita popsiessa menee välillä vatsa sekaisin, mutta ei niitä silti ole kielletty.”

EIJA MANSIKKAMÄKI

EIJA MANSIKKAMÄKI

Laukaalainen Ilpo Oksanen olisi halunnut kuulla ministeriltä keinot sian- ja naudanlihantuotannon kannattavuuden parantamiseen, mutta ei saanut puheenvuoroa.

PÄIVÄN KYSYMYS

Milloin pellin voi sulkea?

Häkä yllättää edelleen monen puulämmittäjän ja pahimmillaan seuraukset ovat kohtalokkaat.

Mistä ongelmat syntyvät puheenjohtaja Petteri Virranta Nuohousalan keskusliitosta?

Häkämyrkytyksen syynä on usein taitamaton tulisijan käyttö.

Milloin pellin voi turvallisesti sulkea?

Savupelti suljetaan vasta sitten, kun kaikki liekit varmasti ovat sammuneet ja hiillos tummunut. Liian usein usein pelti suljetaan, kun uunissa on vielä kekäleitä. Palamista myös pitkitetään sulkemalla peltiä pikkuhiljaa.

Kuinka vakavasta ongelmasta on kysymys?

Häkämyrkytyksiin kuolee Suomessa joka vuosi 10–20 henkilöä ja läheltä piti -tilanteita sattuu huomattavasti tätäkin enemmän.

Mitkä ovat riskipaikkoja häkämyrkytykselle?

Riskipaikkoja häkämyrkytyksille ovat autot, asuntovaunut sekä kesämökit.

Mikä häkämyrkytykseen johtaa?

Joskus syynä on viallinen tulisija tai savuhormi, mutta valitettavan usein onnettomuuksien syyksi paljastuu ihmisen huolimattomuus tai puutteet lämmitystaidoissa. Jokainen häkämyrkytys tai läheltä piti tilanne on turha.

Millaisia oireita häkä aiheuttaa?

Häkää on vaikea havaita, koska se on hajuton, mauton ja näkymätön kaasu. Häkämyrkytyksen oireita ovat päänsärky, huimaus, pahoinvointi ja uneliaisuus.

Miten ehkäistä häkämyrkytystä?

Lakisääteisen nuohouksen yhteydessä nuohoojat tarkistavat tulisijan kunnon ja opastavat sen käytössä. Häkävaroitin toimii lisäturvana. Paras paikka häkävaroittimelle on vaakasuorassa kattopinnassa noin puolen metrin etäisyydellä katon ja seinän rajasta.

JARMO PALOKALLIO

Viljavuuspalvelu vähentää yhdeksän

Mikkelissä toimiva Viljavuuspalvelu Oy irtisanoo yhdeksän vakinaisessa palveluksessa olevaa työntekijäänsä.

Yt-neuvottelujen piirissä oli koko yhtiön henkilöstö. Vähennyksen jälkeen yrityksessä työskentelee noin 27 vakituista henkilöä.

”Toteutettavat henkilöstövähennykset ovat valitettavia, mutta samaan aikaan välttämättömiä yhtiömme kilpailukyvyn ja tulevaisuuden kannalta”, toimitusjohtaja **Janne Mäkikalli** sanoo.

Viljavuuspalvelu on vuonna 1952 perustettu maatalous- ja ympäristölaboratorio. Joulukuussa siitä tuli osa kansainvälistä Eurofins-laboratoriokonsernia.

SATU LEHTONEN

Lemmikkien salakuljetus lisääntynyt

Lemmikkieläinten salakuljetus on kasvussa. Samalla lisääntyy rabies- eli raivotautiriski.

Kissojen ja koirien maahantuonnille muista EU-jäsenvaltioista ei vaadita lupaa. Tuontisäännösten noudattaminen riittää. Siksi viranomaiset valvovat maahantuontia ainoastaan silloin, kun on syytä epäillä, että eläin on tuotu maahan säädösten vastaisesti.

Salakuljetusepäilyt ovat olleet kasvussa. Samalla kasvaa tarttuvien tautien riski.

Rabiesriski on suuri sekä Venäjällä että Baltiassa. Helsingissäkin todetaan 10–15 rabiesaltistusepäilyä vuodessa.

Tuontisäädösten mukaan eläimellä tulee pääsääntöisesti olla EU-lemmikkipassi, tunnistusmerkintä, kuten mikrosiru tai selkeästi luettava tatuointi, raivotautirokotus ja lääkitys heisimatoja vastaan.

MT